

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механицима из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ЛУДИЛО И ЗЛОЧИН.

Један интересан случај из Судске Психо-Патологије.

ДВА ПОКУШАЈА УБИСТВА

(Саопштено у Српском Лекарском Друштву)

од

Dr ВОЈ. М. СУБОТИЋА — МЛАЂЕГ

СЕКУНДАРНОГ ЛЕКАРА У БОЛНИЦИ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ.

(СВРШЕТАК).

После овога он није хтео никако доћи на позив у суд. Суд се жали због тога средској власти, а поред осталог вели и ово: „.....а сем тога вараљо би га и лекарски прегледати, јер ово не чини у свако доба, већ по кад кад у месецу“ (акт № 375. од 7. маја 1892.), а дан доцније: „Суд не сме да га силом доведе јер одмах оружје употребљава.“ Тога дана В. је саслушан код средске власти. Он је тврдио, да је позивима увек следовао, а ташту и жену, вели, није злостављао.

Тек 13. маја 1892. испало је општинском суду за руком да В. уапси. Али он те исте ноћи провали ансану и побегне. У извештају о овоме средској власти, суд општ. вели у акту Бр. 410. од 17. маја 1892. ово: „В. иде на то да кога смртно убије.“

19. маја 1892. отишао је В. својевољно код средске власти, те се жалио противу општинске власти, као да га узнемирује и с њиме нечовечно поступа. Вели да му отуд „опасност самом животу прети,“ и да хоће да га прогласе за лудог и из имања истерају. — Он, који друге напада, овога пута моли власт, да њега од „нападача заштити!“

Ово је врло значајан акт. Јер, у времену када је, као што се очигледно види, био заиста душевно поремећен, он иде, те протестује и тврди да није „луд.“

Он дакле у болести вели, да није душевно болестан; данас, као здрав, вели, да се сећа, да је био душевно болестан. Оно прво, обележје је душевног оболења; ово друго, обележје оздрављења: тамо непознавање правог стања; овамо правilan осећај. Више од 10 пута суд га је „као човека саветовао да се окане тога разбојништва,“ али В., вели се, у место да се поправи, непрестано прети.

По овој кривници, учињеној према ташти и жени, суд је општински казнио В. са 30 дана затвора. (Ова пресуда има на себи Бр. 427. од 21. маја 1892.). —

В. је уапшен 25. маја 1892. а сутра дан, 26-ог, он је „побегао из апса кога је испечао.“

16. јуна 1892. општински суд извештава средску власт, да је В. „онет почео да са ладним оруђем своје укућане гађа, као Турке на буљуке, јер је узео косу, са којом се трава коси, и са њоме их из авлије напоље најурио.“

Тек 17. јуна 1892. В. је добављен и опет уапшен.

Том приликом упитан: „зашто је разбио кућу општинску и ансану, као и зашто је побегао,“ он каза:

„Било ми је тешко, зато сам то и учинио, и видим да сам крив, већ суд молим да ми казну не поопштрава, а пристајем да ову казну досуђену ми издржим.“

После 3 дана, т. ј. 20. јуна 1892. год. В. је опет из апса побегао.

15. јула 1892. пита средска власт општински суд: „је ли се В. смирио, или се још лудира по обичају (!)“ (№ 7061.). —

На ово одговара општински суд овако:

„Нема да лудира, само за то што га је нека чама пошала, па ниш куде иде, ниш шта ради, већ само седе и куња. На-послетку нема нико од његових укућана, да се жали на њ. Суд је неколико пута покушао, да над њим своју пресуду изврши, па када В. неће никако да дође на позив, суд је дигао руке од њега“ (Бр. 579. од 19. јула 1892.).

Средска власт на ово је издала суду наредбу, да одмах пресуду изврши.

Услед тога тек после месец дана, т. ј. 22. јула 1892. В. је понова уапшен.

24. јула 1892. Суд општине Г., у ком је месту В. био у кући жениној, спровео је В. суду општине С., где је В. рођен, и где су му родитељи, да тамо казну издржи. У спроводном писму, под Бр. 623., стоји написано да је В. „болестан“ и да „тражи да се лечи,“ као и то, да је он „суманит.“ В. је тога истог дана тражио, да га из апса изведу да изађе пред кметове. Кад су га извели, он је казао:

„Ја сам болестан, као што мислим да и сам суд види, и ако лежим још 24 сата у затвору, ја ћу да умрем од главе. Зато нека ме суд пусти, да идем лекару да цустим крв из главе, па ако не скапљем и оздравим, ја ћу туна доћи и затвор издржати.“

Одговор суда општине С. суду Г., у коме се вели, да он не може апсити туђег, Г. житеља, веома је интересан због овога:

„Што суд вели да је В. суманит. Суда је тога дужност, да га као свог житеља спроведе надлежне власти те да се спроведе у Суманитски дом — а при том Дивно је за чудо овом Суду како је Суд тај могао казну над Суманитим човеком да изрекне.“ (акт Бр. 640. од 24. јула 1892.).

Ми смо све ово изнели, да би се видело, шта је све чинио овај човек у времену, у коме је, како и он сам, а и два села тврде, био душевно болестан, а о чему стоји и све-доцба од 3 лекара из Ћупријске окружне болнице.

Ми не оклевамо ни једног тренутка, да одсудно изјавимо, да су сви ови поступци његови били болешљиве природе, т. ј. он је све ово чинио за то, што је био душевно болестан човек. Јер, како би се на пр. дало иначе објаснити, да он сва та дела не чини у времену од како је оздравио?! Он сада, као паметан човек, увиђа, да не треба тако што чинити; он се сада чуђи да се до ради, и тврди, да се свега овога не сећа ни најмање. Он је за све ове кривице издржао казну, те не може за њих бити по други пут кажњен. С тога ми не видимо, да он може имати каквог стварног разлога да то симулира, ниш може отуда имати икакве, па ни најмање користи. Због тога, ми мислимо да не грешимо, што овоме његовом исказу пуну веру поклањамо.

Заиста би изгледало чудновато, да В., иначе добар, миран, и у свему ваљан човек, почини овака недела у свесном стању! Сви су ови његови поступци били чудновати, ничим неизазвани, и потпуно неоправдани, као и у опште неосновани и безразложни.

Да је срећом одмах у почетку његове болести (1891. г.), В. био спроведен у лудницу, до свих ових несрећа не би се дошло. Или бар, да је одмах после извршеног покушаја убиства био спроведен у лудницу, било би много лакше оценити његово тадашње душевно стање, него данас после 5 година.

Нека нам је допуштено напоменути, да ни истражном судији, ни првостепеном суду, није било познато, да је В. код општ. власти 28. августа 1891. г. т. ј. сутра дан по учињеном делу признао, да је извршио покушај убиства(!).

Да нисмо добавили горепоменуто акта суда општине Г., и ми о томе не би ништа знали. И ми би мислили, да В. у опште никад није ни признао, да је пуцао на И., већ би били тврдог убеђења, да је он вечито тврдио, да то није учинио.

Не можемо, а да не споменемо и то, да је С-чки истражни судија 27. августа 1893. год. под Бр. 2862. оптужио В. првостепеном ђупр. суду за то, што је „јула месеца 1891. г. нашао на И., а не спомиње дан, кога се то десило, што је било нужно учинити. Зашто, казаћемо доцније. Сада хоћемо само да утврдимо факт, да то не одговара ни у колико истини, јер се из акта под № 1066. од 27. августа 1891. г. суда општине Г. јасно види, да је В. извршио над И. покушај убиства 27. августа 1891.

Да објаснимо, зашто ову напомену чинимо. Првостепени суд од нас тражи, да на основу акта, која нам је испослао, као и на основу сведочења из окр. ђупр. болнице, која се у актима налази, и на основу нашег посматрања у лудници, утврдимо у каквом се душевном стању В. налазио, у времену извршења покушаја убиства. Из горе поменутог акта истраж. судије првостепеном суду, види се где истражни судија тврди, да је покушај убиства учињен „јула 1891.“ а не спомиње датум, када је то било.

Претпоставимо, да се испитивањем дознало, да је В. „јула 1891.“ био наметан човек.

Последица ове нетачности, неконстатовања дана и месеца када се десило дело, очигледна је.

Ако се запитамо: *зашто је В. пуцао на И.*, ми не можемо другаче, но да одговоримо: *пуцао је без икаквог разлога, без повода, без узрока.*

Ако пак узмемо у обзир сâм начин извршења дела, као и време, т. ј. колико је времена протекло док се решио да у опште пуца, као и док је извршио сâм покушај убиства, и док је био од даљег извршења спречен, — онда на то имамо да кажемо ово:

В. је био на шљиви, кад су дошли да га позову у суд. Кад се скинуо, он је имао у рукама млатач. Ако је пре тога био смислио, ако је т. ј. нашао са предумишљајем на то да кога убије, он је то могао одмах са млатачем учинити. Али, он то не чини, него у тренутку ока, кад се томе није нико надао, оставља млатач, извлачи И-ов пиштољ из И. појаса, и њиме пуца у истом магновењу на И.

Претпоставити се мора, да ту није могло бити зговора између В. и И., да т. ј. И. донесе пиштољ с којим би га В. могао убити. То тврдити, био би апсурдум. Али се то мора узети у обзир, да би се са основаношћу могло тврдити, да је В. покушај убиства над И. извршио *без икакве припреме из раније.*

Па како се онда да овај његов поступак објаснити?...

Ми мислимо, да В. није на позиве ишао у суд зато, што, као душевно болестан човек, није могао схватити, да мора ићи; а овај осми позив толико га је раздражио и наљутио, да је он будући и иначе у то време душевно болестан и лако раздражљив, лако дошао у таку јарост и љутину, чији је врхунац била забуна. Будући је и иначе био збуњен, ова се забуна тада сâмо још повећала и много је јача постала, и то у толиком степену, да он није могао критички расудити и појмити, какве зле последице за собом повлачи то његово дело, које à priori, под напред описаним околностима, није могло бити плод здравога разума.

Да скренемо пажњу и на ово: В. вели: „*знам да су ме вукли,*“ „*памтим само то да сам млатио шљиве,*“ а тврди, да се не сећа, да је пуцао на И., нити се чега више сећа шта је после тога било.

Ово зајета на први поглед изгледа врло сумњиво. Јер, како то може да буде, или може ли се у опште то *као могуће* замислити, да он може да се ниуколико не сећа пиштоља и пуцања?!

Са практичног гледишта, ово би се његово тврђење могло одмах прогласити за лажно. Свак би у првом тренутку помислио: „*хтео да убије човека, па сад хоће да се спасе од кривице.....*“ рекло би се кратко и јасно: „*то је лаж.*“ —

Ми мислимо, да ми морамо другаче о овом питању размишљати, на име, треба да се узме у обзир то, да његова заборавност, његово немање успомена, није ограничено само на пиштољ и на пуцање, већ и на многе друге догађаје и околности, које су се десиле у томе истој тренутку. Не само то, но та заборавност постоји и за неке догађаје, који су се десили пре овог несретног случаја. Сем тога, ова се заборавност простире не само на раније, но и на доцније догађаје, како 1891. тако и 1892. и 1893. год., па све до јануара 1894. дакле за време од три године.

И на ово све могло би се, ако се хоће, рећи, да је и то само ради обмане инсценирано.

Међу тим кад се В. свега тачно сећа од 1894. год., па на овамо; кад се још узме у обзир да тај човек, за све време од прве половине 1891. године, па до почетка 1894. вели, да не зна шта је радио, да не зна тачно ни за своје боловање у болници, нити за очеву смрт, нити за своју селидбу из Г. у С. нити за време, нити за икакве односе у својој породици; онда је наша дужност да посумњамо у душевну исправност овога човека у томе времену, или ако то не можемо да докажемо, онда нам треба доказивати, да је у то време био душевно здрав.

Ма да се о томе мора водити рачуна, да је овај човек писмен, па чак и посумњати, да он све ово није од некуда научио, ми ипак држимо да он није могао ништа читати о оваким патолошким појавама, јер би то нашао само у специјалним психијатријским делима, која њему нису приступачна. Претпоставимо да и јесте, то би он и у томе случају пао у ма какву грешку, која би га одмах као симуланта проказала.

Чак и да немамо толико, до сада напред побројаних аргумената, која нам у правој светлости износе душевно стање В-ово од 1891.—1894. године, ми ипак не би смели тврдити да В. симулира, а нарочито с тога, што он онако лепо описује повратак његове свести приликом смрти његовог детета 22.—1.—1894. године. Он тај догађај описује онако исто, како то чине многи, који су били душевно болесни, па су оздравили а нису одговарали ни за какво кривично дело, те нису имали ни потребе да симулирају.

Овде није случај, да се он злонамерно труди, да нам своју болест представи у што црњој боји, да би нас уверио у „незнање“ своје; на против он то прича хладнокрвно, и описује болест своју онако, како је он зна да је била, и како се заиста појављује код тешких форми умног оболења, карактеристичном или тоталном, или делимичном заборавношћу, са дубоким помрачењем свести.

Ово у везу доведено, са његовим причањем о *начину оздрављења*, па још потенцирано са његовим тврђењем, да је *сада потпуно свестан своје бивше болести* — пуно нам права даје веровати, да је он заиста био тешко душевно болестан, и то за све време од прве половине 1891. до почетка 1894.

У противноме, имало би се о овоме простоме човеку супонирати еминентно психијатриско знање, а ово се само по себи као што то напред рекосмо, искључује.

Да би г. г. судијама овај случај што боље, у његовом правом облику представили, и онај особити однос између „губитка успомена“ за читав низ догађаја у времену од 3 године и душевног оболења, које је у томе времену постојало, што јаснијим и разумљивијим учинили, ми сматрамо за корисно напоменути и ово:

Да се човек нечега сети, он мора да има моћ, да оне утиске, које су упечатали спољни надражаји у његовој свести, у свако доба доведе у логичну везу, и да о томе једновремено има све појмове, који би онеме „чега се ваља сетити“ у свој његовој целокупности одговарали.

Да све ово буде, нужан је интактан мозак. Јер, све за шта нашим чулима сазнајемо оставља за собом трага у нашој свести и има везу са нашим мозгом. И све дотле, док у мозгу нема растројства, дотле су и успомене и наше мисли потпуно коректне. За ово имамо мноштво доказа у разним врстама оболења мозга.

У овоме конкретном случају, ми смо довољно и сигурно утврдили, да су „душевна болест,“ или „умно растројство“ били једновремени са изгубљеним успоменама.

Кад је тако, онда шта је и једноме и другоме могло бити узрок, него оболење мозга. Његовим оболењем раскинут је „ла-

нац усомена.“ Чим је то случај, онда је неминовна последица да мора бити губитака и празнина и у успоменама.

Из лекарске сведоџбе од 3 лекара из окр. љупр. болнице ми не можемо никакав други закључак извести до тај, да је В. за оно време, које је у тој сведоџби обухваћено т. ј. од 17. августа, до 17. септембра 1892. г. био душевно болестан, пошто се у њој о другом времену не говори.

Свакојако је пак од великог значаја, што је лекарски утврђено, да је В. у спорном времену, био заиста душевно болестан.

Ово његово боловање пада у време, када је В. оне поре у кући и у селу чинио, што смо напред описали. Да је и ово значајно, ван сваког је спора. Јер, дела ова, која је у болесном душевном стању починио, у главном су слична са делом, које је учинио у времену, у коме треба утврдити његово душевно стање. Да ова аналогија веома у очи пада и да је врло карактеристична, такође је несумњиво.

Истина није наше да критикујемо речи тужиоцевог заступника на главном претресу 16. децембра 1894. године, али, кад се не би они његови наводи тицали специјално лекарског посла, ми не би ништа о томе ни проговорили. Ми сматрамо за нужно, ради истине и правилног схваћања ствари, напоменути следеће:

Како човек „при чистој свести,“ и „разуму,“ тако исто и онај, који је „збуњен“ или „луд“ апсолутно је у стању не само „сетити се“ да некоме „истргне пиштољ,“ него и да из њега на некога „пуца.“ Тако исто, и једни и други, као што је то свакоме искусном човеку из приватнога живота познато, или се противе или безусловно следеју позиву власти; или н. пр. у једној прилици следеју, а у другој не следеју, тек у главном и они, који су „при чистој свести,“ као и они, који су „збуњени“ или „луди“, могу се и једни и други противити и неследовати позиву, или обрнуто. Али то још није разлог, да су „збуњени“ или „луди“ при чистој свести, ако следеју позиву; нити то може бити разлог, да су они, који не следеју позиву „при чистој свести и разуму.“

Односно тврђења, да је он био „при чистој свести“ и „разуму,“ када је злочино дело учинио, које заступник тужничев базира на томе факту, што је В. био „миран,“ и „никога није напао“ у окр. љупр. болници, а при томе заборавио да је то било годину дана после злочиног дела, имамо да напоменуемо, да ни „мирноћа,“ нити „нападање“ сами за себе нису никако критеријум, на основу кога се неко има сматрати за човека „при чистој свести и разуму“ или за „збуњеног или лудог.“

„Абнормално стање,“ о коме заступник тужничев говори, изводи се не из појединачних, у оцену узетих поступака извеснога лица, већ се оно изводи из целокупних његових поступака, из његовог понашања, говора и делања, као и начина мишљења, суђења, појимања и расуђивања, у опште у свој целокупности њиховој.

МИШЉЕЊЕ:

Због тога, што су питања судска, на која треба одговорити, *неподесно стављена*, а у неколико за нас и сасвим неразумљива, то ми на њих не можемо дати одговор, већ на основу свега досадашњег, у овој сведоџби изложенога, ми дајемо следеће своје мишљење:

I. В. Л.-М., пати од периодичног лудила.

II. В. је био последњи пут — по четврти пут у животу — непрекидно душевно болестан од прве половине 1891-ве, до почетка 1894-те године.

III. Покушај убиства, В. је извршио у времену, када је био душевно болестан.

IV. Исти покушај убиства извршио је услед душевног оболења.

V. Ми мислимо да је В. од 1894. год. опет постао паметан човек, па га и сада за паметног сматрамо и као таквог проглашујемо.

VI. Односно напомене Главног Санитет. Савета: „преко је потребно да се В. упуту у Болницу за душевне болести још и због тога, што би исти могао после тамо и остати на даље чување, пошто због своје болести може да буде опасан по околину за време напада“, имали би учтиво дати ово своје мишљење:

1). Ван сваке је сумње, да је душевна болест код В., периодичне природе.

2). Необорим је факт, да је он у наступима своје болести био опасан, како за себе и за околину своју, тако и за јаван живот у опште.

3). Али је тако исто и то утврђено, да је он ван наступа био у свему добар и ваљан човек, и потпуно способан за грађански живот.

4). И по закону, и по здравом разуму, допуштено је некога лишити слободе и његових права само дотле, док он није у стању свесно употребити своје право и слободу своју, као и за своја дела одговорати. На кратко речено: душевно болесно лице може бити задржано у лудници на лечењу и чувању само дотле, док не оздрави. Од овога правила, ни закон, ни позитивна наука, ни практика, т. ј. како се до сада радило, нису изузели никакву врсту душевног оболења, па ни периодично лудило, са којим у овом конкретном случају и ми имамо посла.

5). Ми разумемо, и с тиме се у начелу слажемо, да за вечита времена треба задржати у лудници оне случајеве периодичног лудила, где су интервале свесности врло кратке, т. ј. које само неколико дана трају. У том случају има се увек посла са дементним, слабоумним личностима, јер је услед дугоотрајне болести мозак постао потпуно инвалидан; таква су лица неспособна за грађански живот, и морају бити задржана у лудници. У овоме пак, конкретном случају, ми имамо посла не са дементним, но са човеком са потпуно интактном свешћу, а интервале њу се до сада показале као дугогодишње.

6). Наше је мишљење да В.-а, сада, као потпуно паметна човека, не треба задржати у лудници, већ га треба заједно са судским актима, и са нашим мишљењем, и мишљењем Главног Санитетског Савета спровести љупр. првост. суду, као што је суд и тражио, изречно напоменућ, да се тако уради, ако се буде нашло да га не треба задржати у лудници.

7). Сматрамо за нужно одмах нагласити и ову околност, т. ј. ако би се В. кад тад, опет разболео, онда га треба одмах спровести у лудницу, те не допустити да дође у опреку са законом, и не излагати умоболног човека неправедним казнама, којима он као такав не може ни подлежати. — Човек са болесним мозгом није за кажњавање! Казна, па ма како да је она на закону основана, може само да га ексцитира, и нагна на нова незаконита дела! Болестан ум не зна, шта сме, а шта не сме! Он за право и правду не разбира! Он не пита за казну! Он за казну нити зна, нити хоће, нити може знати! Он не мисли на њу! А то је оно што разликује паметнога, од с ума сипавшег!

Напомена. У давање ових опширних разлога упустили смо се с тога, што је питање ове врсте од еминентне практичне вредности. Место му је да се у оваким приликама расветли.

У Београду

28. маја 1896. године.

У Болници за Душевне Болести.

Управник Болнице
за Душевне Болести,

Др. Јов. Данић.

Секретар санитетског одељења
Министарства унутр. дела,

Др. Мијанло Цвијетић.

Секундарни лекар
у Болници за Душевне Болести,

Др. Војислав М. Суботић.

Главни Санитетски Савет (г. г. Др. Данић, Атанасијевић, В. Суботић (оператор), Васић, Гојевац, Жујовић), на своме XX. ред. саст. од 27. септ. 1896. г., донео је ову одлуку: „В. Л. пати од периодичног лудила, а оним, што се у актима, по овом делу налази, потпуно је утврђено, да је се у таквоме душевно болесном стању налазио и у доба покушаја убиства за које се окривљује, те је то болесно стање и допринело његовој решености на извршење поменуте кривце.“

Госп. Мин. унутр. дела, вратио је Гл. Санит. Савету, са свима судским актима, и ово мишљење Гл. Сан. Савета, тражећи да Савет донесе одлуку на питање, постављено од стране првостепеног суда љупр., у акту од 1. II. 1895. г. № 3023., а на име: „ако не би наступио случај, који Савет предвиђа, да се као душевно оболео тамо (т. ј. у лудници), и даље задржи.“

Услед овога Гл. Сан. Савет, донео је на своме XXI. ред. састанку, на дан 4. X. 96. ову одлуку: „Пошто се лекарском сведоџбом лекара, који су В. дуго посматрали, потврђује, да је В. душевно здрав, то га треба пустити кући, с препоруком

власти, да га на случај повраћаја у душевно болесно стање одмах редовним путем упути у болницу за душевне болести.“ (Решавали г. г. Др. Данић, Јов. Ј. Јовановић, Жујевић, Атанасијевић, Васић, Гођевац, Субботић [оператор]).

Дело ово коначно је пресуђено на дан 7. јуна 1897. год. № 6972. у Ђупр. првост. суду.

Суд је нашао (§ 218. кр. пост.), да овде постоји дело покушаја убиства, које се казни по § 156. у вези са § 41. и 44. крив. закона, као и то да је учиниоц истог дела оптужени В. — § 229. кр. пост. У пресуди стоји: „...»Но како је оптужени В. у време учињеног овог дела, према уверењу Гл. Сан. Савета, — § 224. у вези са § 55. кр. пост., боловао од наступног лудила, и у таквом несвесном стању ово дело и учинио, то се на основу § 53. кр. зак. има ослободити сваке казне, а тако исто и плаћања свих трошкова учињених око ислеђења овог дела, § 807. грађ. закона, осим бранилачке награде. На основу изложеног и § 240. крив. поступка и зак. о таксама, суд пресуђује: „да се оптужени В. за ово дело покушаја убиства ослободи сваке казне као невин“.... „Да плати своме браниоцу П. Т. 40 динара.“

Државни тужилац жалио се Касацији на ову пресуду, вељеи: „што налазим да се овај случај не може подвести под § 53. крив. закона.“

Касациони суд у своме I. одељењу (г. г. преде. Вељковић. судије: Д. Стефановић. П. Јагодић, П. Чоловић, секретар М. К. Ђорђевић, деловођа Ж. Ивковић), оснажио је пресуду првост. суда, 25. септембра 1897. № 5492.

У П У Т С Т В А

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА
(наставак)

Г. О трговању са коњима и преварама у томе.

1. У опште.

Ваљда нигде нема толико превара као при трговини са коњима. А и ни једне друге преваре не долазе тако ретко до знања иследних власти, као баш ове. Узрок је томе тај, што се при трговању са коњима сразмерно лако може превара да учини, и што је врло тешко доцније доказати, да је каква мана на коњу још раније постојала, као и то, да је коњ био и пређе неспособан и т. д. — Осим тога је већи део оних људи, који коње потребују и купују, обузет неком извесном заблудом, као да се они баш у томе послу врло добро разуму, те зато они нерадо и признају, да их је ко могао преварити. Главни је пак узрок, зашто се такве преваре властима не достављају, тај, што се у томе ретко кад што постигне, те тиме преварени губе само и труда и времена, а поред тога имају и других разних непријатности тако, да се на крају крајева излажу и саме подсмеху. Што је то тако, то има свога узрока. Онај, коме испадне за руком да другога у таком послу превари, за цело је препреденији од овога, и боље је посвећен у таким стварима од њега. Њему доцније доказати што по тој превари, доиста није лака ствар. Иследник ће можда у једном само од стотину таквих случајева што разумети, а вештаци се за такве преваре готово никада не могу да нађу.

Марвени лекар може неку ману, или болест каквог коња, који се пред њега доведе, тачно одредити, али он обично незна, шта је продавац употребио, да ту ману, или болест на коњу маскира, те да купцу какву стару и изанђалу мрцину прода, као каквог скупоценог коња. Коњички официри могу услед великог искуства у томе погледу много што шта да објасне, и могу се изузетно и само приватно као вештаци употребити. Сем њих има још и вештих и искусних трговаца, који са коњима раде, као и познатих џамбаса, који такође могу у конкретним случајевима пузног обавештења да даду, али се ови обично чувају од тога, да своје мишљење властима дају, јер из принципа нису ради, да се за њихову вештину у познавању коња дозна, пошто би им то могло сметати у њиховој доцнијој трговини са коњима. Њих, дакле, позвати и од њих тражити, да они цео ток преваре испричају, коју је какав „њихов колега“ извршио, само да би купца на куповину приволео, било би више него наивно.

Јесмо ли, дакле, ради, да се такве преваре не дешавају, и да се преварени не стиди више, да превару, која му је учињена власти достави, то нам у томе онда не преостаје ништа

друго, но да сваком иследнику препоручимо, да се он сâм у конкретним случајевима удугути у оцењивање саме преваре, и да и у томе смислу себи толико знања прибави, како би могао сведоке зналачки испитивати, и на тај начин призваном марвеном лекару, као вештаку, пузног материјала прибавити. Така превара лежи у самом току трговања, па зато треба преварепога о томе и испитати. Њега ваља питањима на то упозорити: шта му је све при куповини говорено, како препоручивано, и какви су марифетлуци при томе употребљивани, јер иначе да је сâм за то све раније знао, он се за цело не би дао преварити.

Но осим зналачког испитивања у таким преварама, веома је потребно за иследника још и то, да нађе пута и начина, да се упозна са каквим добрим познаваоцем коња, те да му овај даде пузна обавештења о свима особинама коња као: о њиховој нарави, склопу, манама, болестима и т. д., а поред тога да га упозна са појединим деловима коњског тела. Упозна ли се иследник са тим појединостима, то ће се он онда у појединим преварама такве врсте моћи лакше да нађе, и да одмах предузме даље шта буде затребало.

Међутим ваља знати, да се готово сва вештина у оваким преварама састоји више у познавању самих људи, но у познавању коња. Права варалица у продаји коња и џамбаси, када су ради да натуре коме каквог рђавог коња по скупе паре, употребљавају при томе оне исте начине и марифетлуке, који се употребљавају и при продаји каквих других предмета. Они посматрају добро дотичног купца, студирају његове способности, намере, знање и слабости и т. д., па га онда предсретају било са учтивошћу, или дрскошћу, како кад за нужно нађу. За тим му почну ласкати и причати све дотле, док му најзад не наметну каквог коња по скупе паре. Као што се, дакле, из тога види, они се при том служе само познавањем особина дотичнога купца, а не употребљавају ни уколико каква техничка сретства за таку превару.

Зна се да је један владалац још у прошлом столећу забранио циганима трговање са коњима. У тој забрани изрично је стајало: да им се то не забрањује за то, што они не употребљују дозвољена техничка сретства за лажно представљање коња, но једино за то, што много причају, заклињу се, уверавају, лажу и т. д., те на тај начин људе принуђавају, да им откупе каквог хрђавог коња, и тиме им, разуме се, нанесу велику штету.

Кад се, дакле, при таким преварама употребљавају таква средства, која леже једино у човечијој природи, онда наравно да неће требати вештака у коњарству, нити ће моћи бити говора о каквој казниој превари. Па и саме лажни нису обично по закону кажњиве. Лаж је само онда превара, ако се помоћу ње догоди каква друга радња која је по закону казнима.

2. О појединим сретствима.

Кад се хоће да говори о појединим сретствима, која се при трговању са коњима употребљавају, то их ваља поделити у таква, која стоје на граници између непоштеног поступања и казниме преваре. Дакле, на таква, помоћу којих се на дозвољени начин појављени купци иљачкају, и на таква сретства, која се само помоћу неког трећег употребити могу.

У опште се не може рећи, да ли се које од та три поменута сретства може већ по себи као казнимо сматрати. Ако продавац вешто прикрива ману на коњу, која се иначе даде видети; ако ју је он лепо исчистио, или јој иначе дао погодан изглед; ако ју је умео тако да прикаже, да она далеко изостане иза осталих добрих страна; или ако он купцу не противуречи, већ му све за право даје и ласка му, само да га одбровољи, — онда се до душе не може рећи, да је он у томе поштено поступио, али се такав поступак његов не може сматрати ни као кажњив. Шта више, ако неки продавац маскира какву ману на коњу, тако, да се ова не може да приметити, то се тај његов поступак у самој ствари не може увести као кажњив, јер се најзад мора претпоставити, да онај, који хоће сâм себи коња да купи, да тај мора за то и потребнога знања имати. С тога ће, дакле, у појединим таким случајевима, свак за се имати да размишља и цени, како је цела ствар текла, шта је продавац све о купцу мислио и за каквог га сматрао, шта му је обећао, како је дотично сретство употребљено, како му је коњ приказан, шта је кунац за њ тражио, каква сретства су комбинована, и најзад и то, какве је врсте

била маскирана мана, како је била лажно представљена добра страна и у каквом је односу ова стајала на спрам праве вредности живинчета.

Као превара се има сматрати онда, ако је при продаји каквог коња продавац прећутао какву опасну болест, или ако ју је вештачки прикрио. Али се кривично поступање неће предузимати, ако је н. пр. каква мана на коњу бојадисањем прикривена, а међутим купац добро и ваљано живинче купио. Па ма купац доказивао, да он не би коња купио, да је таку ману на њему приметно, ипак му то неће вредити, нити ће се шта по томе предузимати. Као што је напред речено, исељдник не треба да се плеће у послове марвенога лекара, као вештака у свом послу: он треба овоме да прибави нужне податке, па да му их преда на даљи надлежни поступак. Исељдника је дужност да зна, шта треба оштећеног да пита и шта да констатује, те да марвеном лекару — као вештаку — прибави потребног материјала. Али исељдник мора и сам бар толико знања у томе правцу да има, како би могао одмах дотичном купцу саопштити, да се продавац није послужио онаквим сретством, које је изрично недозвољено. На тај начин ће исељдник у многим и многим случајевима и себи а и другима уштедети и труда а и других разних неприлика.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Међу разноврсне општинске послове, по свима гранама наше државне администрације, у кретању рада према приватним лицима, долази и издавање разних уверења, било на захтев појединих надлежстава, било на захтев самих грађана, који хоће, какве своје приватне послове, код државних власти, да сврше.

Ради једнообразности, при вршењу ових послова, а и ради тога, да би наши општински часници имали пред очима формуларе, онакве, какве закони прописују, ми ћемо их овде редом износити, надајући се, да ће од овога нашег рада бити стварне користи, и да ће одпасти она, до сада, кроз на скроз неправилна практика у стилизацији, при издавању уверења; јер ови радови какви су до сада из појединих општинских судова излазили, не само, што хрђаву сенку бацају на ауторитет општинских власти, но, што је најглавније, приносе недогледне штете грађанима, који услед неправилности, не могу успешно своје послове, гди треба, да врше. Поред тога излажу се не само материјалним штетама, дангубећи често за најмање ситнице, но и физичким напорима, јурећи из општине среском и од среског окружном начелнику, ради упута на општинске власти, за закону формалност.

Што је најглавније, овде хоћемо да напоменемо то, да при овој радњи, треба бити кратак, али прецизан. У сваком уверењу треба да се тачно изложи она потреба, за коју дотични уверење тражи, без оних, без икаква смисла и потребе набацаних речи, које често човека и на смех нагоне, а међутим онога, што је нужно да се каже, нигде нема.

Дакле, да пређемо на ствар.

а. *Уверења која општински суд издаје грађанима за пренос свога имања продајом на друго лице.*

Ова су уверења двојака. У обе врсте, морају бити подписана, поред суда састављеног од три члана и писара, још и од најмање три одборника:

Уверење.

Стеван Јовановић, бакалин оvd., не занима се земљоделством, но упражњава у овдашњој вароши — варошници — колонијално-бакалску радњу, од које живи и издржава своју породицу.

Ову уверу издаје суд Стевану на захтев и његову употребу, пошто је прописну таксу у два динара платио.

Од суда општине Велико-градиштанске, 27. Јануара 1898. год. У Вел. Градишту.

Писар:	Председник суда:
Н. Н.	Н. Н.
Одборници:	Чланови:
Н. Н.	Н. Н.
Н. Н.	Н. Н.
Н. Н.	Н. Н.

Уверење.

Петар Симоновић, земљоделац оvd., има у атару општине косјерићске, сем онога имања које је продао Проки Богдановићу оvd., још за сваку мушку главу у својој задрузи по пет плуга земље, са кућом и окућницом и потребним зградама, рачунајући сваки плуг по хиљаду и шест стотина метара, колико му као земљоделцу треба да остане, онако како то наређује § 471. тач. 4. грађ. закона.

Ову уверу издаје суд Петру на његов захтев, с тим, да је прописну таксу у два динара платио.

Од суда општине косјерићске, 30. Марта 1897. год. у Косјерићу № 159.

Писар:	Председник суда:
Н. Н.	Н. Н.
Одборници:	Чланови:
Н. Н.	Н. Н.

б. *Уверења потребна за женидбу и удадбу.*

Познато је, да свако лице које хоће да ступи у брак, на захтев свештеника дотичне парохије, који има да обави чин венчања, мора поднети поред крштенице, за доказ о годинама, још и у уверење о томе, да је до овога ступања у брак у безбрачном стању. Та уверења треба да имају ову форму:

Уверење.

Подписани грађани и притежаоци непокретног имања, овим уверењем уверавамо све државне па и духовну власт, да је Софија, кћи Митра Богдановића оvd. кројача, рођена у Белој Цркви у Аустро угарској, но овде од пре десет година живећа, вере православне, стара 22 године; да се до сада није нигде удавала, нити у какве брачне уговоре ступала, но се и данас налази у безбрачном стању и без икаквих обавеза.

Ово уверење издајемо Софији на њену употребу, потврђено код власти, јамчећи за истинитост садржине у њему нашем грађанском чашћу и имовином.

7. Августа 1897. год.

Смедерево.	с. р. Павле Павловић абаџија.
	с. р. Лаза Панџић трговац.
	с. р. Милош Прерадовић бакал.

NB. Ово овако поднето уверење општинском суду треба потврдити. Онај који га подноси, дужан је учинити у два примерка, јер један остаје у архиви општ. суда. Тај се примерак заводи у Деловодник овако:

№ 256. 8./VIII. 1897. год.

Софија, кћи Митра Богдановића оvd. кројача

подноси суду уверење од стране три грађанина о њеном брачном стању и моли за потврду.

На полеђини преписа долази деловодна № 256. а испод исте ово решење:

„Да се ово уверење прописно овери по наплати таксе. 8./VIII 1897. год.

Смедерево,	Члан суда:
	Н. Н.

Потврда се ставља на препис, који остаје код суда, на полеђини испод горњег наређења, а на примерак који се издаје подносиоцу испод саме садржине и она гласи:

Да су Павле Павловић абаџија, Лазар Панџић трговац и Милош Прерадовић бакалин, грађани ове општине и притежаоци непокретног имања, које суд лично познаје, ово уверење издали Софији, кћери Митра Богдановића оvd. кројача, и за своје га пред овим судом признали, суд општине града Смедерева тврди, пошто је прописна такса у два динара наплаћена.

С№ 256. (Печат)

8. Августа 1897.

у Смедереву.	Председник суда:
Писар:	Н. Н.
Н. Н.	

Уверење.

Подписади грађани и притежаоци непокретног имања, овим уверењем уверавамо све државне па и духовну власт, да је Петар Петричан оvd. колар рођен у Сомбору; да је вере католичке; стар 28 година; да се до сада није нигде женио, нити у какве брачне преговоре ступао но се и данас у безбрачном стању налази, без икаквих обавеза.

Ово уверење издајемо Петру на његову употребу потврђено код власти, јамчећи за истинитост садржине у њему, нашој грађанском чашћу и имовином.
10. Фебруара 1898. г.

Марко Петровић ковач.
Петар Триковић трговац.
Милан Јовановић економ.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Љубомир Живановић, ЈАТАК ХАЈДУЧКИ. — Родом је из Венчана; има 31 годину; жењен је и има четворо деце. Као

Јатак, а у два разбојништва и саучесник познатих ајдука: Милоша Којића и Николе Јовановића, осуђен је подунавским првостепеним судом на 20 година робије у тешком окову 5 и година полицијског надзора. Разбојништва у којима је и Љубомир учествовао извршена су над Светиславом Љубичићем из Дрлупе и Драгољубом Живковићем и женом му Љубицом из Трбушнице. То је било о Тројицама, прошле 1897. године. Према наведеноме Љубомир је и зликовац, и кад би добио прилику да побегне, био би врло опасан разбојник и убица.

Славко Јовановић — Вујчић, из Малешева (општ. војниловачка у срезу голубачком), — опасан лопов.

Да опишемо кратак ток његове последње крађе. 27. новембра прошле 1897. године, Зорка кћи Ст. Марковића из Малешева, била је код неке своје другарице. — Враћајући се својој кући пролазила је поред куће Јована Милорадовића. Тада је застави Петар, син Јованов, и поручи јој, да каже њеном брату Милану, да дође кући његовој, па ће, вели, заједно у воденицу поћи да брашно семељу.

Кад је Зорка кући дошла, казала је брату поруку Перину; Милан се одмах диже те оде Периној кући.

У кући је застао Славко, а мало после дођоше: Петар и слуга његов Алекса. Пошто су поседели мало, Петар и Славко предложи овој двојници, да оду у кошару Милунову те да овце украду.

Милун у то доба није био код куће; већ у Аустро-Угарској на печалбу...

Алекса се не даде ни осолити, па и Милан се донекле одупираше, но кад им Славко и Петар припретише, па још кад Петар узе пушку, а Славко секиру, преста свако даље одрицање.

Милан, Славко и Петар крену се на посао, а Алекса је остао код куће.

Кад су дошли близу кошаре Милунове, пас их осети и отпочне лајати. Но Милана је познавало, па кад га овај вагну, он ућута и машући репом приђе му ближе. Милан га ухвати и чврсто га држаше. Славко и Петар обише катанац на кошари. Из ње истераше 9 брава оваца па се одатле сви троје кренуше у правцу Петровог салаша.

Кад су дошли на салаш Петров, ту оставе Милана, а њих двоје с овцама продуже пут за Пожаревац. Тамо стигну сутра дан 26. истог месеца по подне.

На пијаци, код касарне војничке, продаду једноме касарну свих 9 комада за 20 динара!!

Затим обоје поделе новац и оду у варош. Том приликом Славко купи себи чакшире и пошто су поседели мало, врате се у село. Стража их је већ очекивала и чим су наишли, похватају их и спроведу полицијској власти.

По свршеном ислеђењу спроведени су сви троје првост. суду пожаревачком. Судила им је порота.

Славко је осуђен на двадесет година робије у тешком окову и 5 година полиц. надзора, Петар на једну годину а Милан на 6 месеци затвора. Ову је пресуду оснажио касац. суд. Славку је ово већ трећа осуда. И раније је два пут осуђиван. Једном на 6 месеци, а други пут на годину дана затвора, због крађе и утаје. Нема му више од 26 година. Нежењен је. Од имања нема нигде ништа. Одбор општински издао му уверење, да је хрђавог владања.

Светозар Марковић, из Кнежице (срез млавски) — лопов.

1. новембра прошле године непознати лопови украли су из затвореног салаша Пауна Видића, из Мелнице (срез млавски), који постоји у месту званом „Стануловци“: круницу соли, секиру, ашов, бисаге и још друге, ситне ствари.

Оштећени посумња на Светозара Марковића и Раденка Ранковића, из Кнежице.

Светозар узет на крив. испит, у први је мах одрицао, но доцније призна кривицу, теретећи и Раденка, који је дело одрицао.

Светозар је испричао: како је ушао у салаш кроз ошак, покупио напред именоване ствари, отворио врата и побегао са Раденком, који је у томе времену стражу чувао.

Пошто су се неке од покрађених ствари нашле, и пошто је дело потпуно било ислеђено, спроведени су првостепеном суду пожаревачком. Судило им је поротни суд. На претресу пред судом, Светозар је одрицао извршење дела. Упитан зашто је код полицијске власти признао, одговорио је, да је на то био принуђен јер су га у апсани — тукли!!

И друг му Раденко није хтео дело признати. Но и ако су дело одрицали поротни је суд изрекао за њих судбоносну реч: *криви су*. На основу оваке одлуке поротног суда, државни је суд изрекао пресуду: *да се Светозар казни са седам година робије у лакој окову*, и три године полицијског надзора, а *Раденко на три године робије у лакој окову*, и две године полицијског надзора.

Касациони суд оснажио је ову пресуду поротног суда. Обоје су спроведени на издржање казне 20. јануара ове год. Светозару је ово трећа осуда. Једном је осуђен као војник, којом је приликом и дегресиран. Друге пут је због крађе стоке осуђен био на две године робије у окову, од које је казне издржао свега 14 месеци. Нема му још 30 година. Ожењен је има и једно мушко дете. — И ово је један од оних, што воле да у туђе дирају и да живе о туђој замуци као оно трут у — кошници.

ЛОПОВСКИ ХУМОР.

Не треба мислити да злочинци, преступници и лопови мисле само о ланцима, апсанама, жандарским ударцима и томе подобно. Имају они и својих нарочитих шала и вицева, свој нарочити хумор. Тај се свет од осталих у свему па и у томе разликује.

Шта више хумор лопова је по све природан и неусиљен. Кад човек озбиљно проучава лопова од заната, предоче му се све особине његове, па и ова. Почетник у преступу или злочину, кад је у затвору, врло је скрушен и вазда премишља о слободи, верује и да ће се вратити на пут човечности. Прави лопов никад не пада у таку сентименталност. Њега држи његов лоповски хумор, којим пркоси и свету и законима.

Познато је, да сви преступници и лопови воле јако лак, елбетан и леп живот. С тога се полицајац и преступник посматрају као нужно зло. Зашто дакле, премишља стари крадљивац, ту сад бити сентименталан?

„Сваки има своје дужности; ја својих, а и полиција својих“.

Лопов од заната је, дакле, вазда при духу; вазда је присебан, склон шали и вицу, како у каваници међу дружином, с којом планира и спрема похару да изведе, тако и кад је пред иследником, или кад је, како они веле „у Абацији“ — т. ј. с оне стране катанца. Ти су људи не само да раде у натовч закона, но и да му се речју подсмехну.

Кад је у слободи воли плаво небо и зелену траву, воли лепо друштво и жив разговор; када је у апсу воли друштво, воли добру порцију и кавалер је према онима, који с њим лепо поступају. Шта више има их и таквих, који ће лакше признати своја „дела“ кад их добро почасте, но када их осуде на „посну порцију“.

Само неколико сцена из жавота лопова и преступника.

Свима преступницима престоничким врло је добро познат госп. Т. И он њих врло добро познаје. Шта више он ужива у томе свету, као и код остала света, врло велико поштовање. Поштују га, не толико с тога што је у стању све конце да им похвата, колико с тога, што се уме с њима да обходи и што се, често, према њима показује као прави кавалер.

— О, Лазо, сервус; дакле опет овде... А шта се сад овом приликом смотало?

— Ја смотао?! Ја!

— А збиља, јеси ли што доручковао?

— Љуба апсанција само што ме је два пут гурнуо, — то је све.

— Па како би било да се мало прихватимо? пита г. Т. А из споредне собе, где је припремљена ђулбастија, иде мирис. Лаза не може дуже да трпи.

— Молим лепо господин Т. или затворите та врата или... јер не могу да трпим... тај мирис, знате, то ме буну.

Наравно, после овако лепог поступања и чаше бела вина, Лази ништа друго не оста, но да лепо исприча све по реду како је ствар текла, док није смотао од удовице Перке брезлетну и два дијамантска прстена.

Коме није познат у београдскоме казамату Милош „Пуца“? Само што ти нос или уво не може украсти — иначе све. (Ми смо у једном од прошл. бројева донели и слику његову).

Док је био у слободи, правио је често неочекиване визите разним лицима. Наравно он је гледао, да те визите буду у zgodно време и за њега самога. Обично је бирао или кад нема никога код куће, или кад сви у кући спавају.

Чешће се пута враћао задовољан са тих ноћних визита. Али једном баш га изненади полиција, којој се, опет, он од своје стране није никако надао. Наравно, без опирања, одмах се упутио са деверима у квартал.

Пита га сутра-дан дежурни:

— Шта си тражио ноћу у туђој кући, кад свет спава?

— Знате, случајно сам чуо, да газда има дивну ловачку керушу на продају, па сам хтео да одем мало да видим то куче.

Али кад му дежурни рече, да у тој кући нема у опште никако псето, он се ни најмање не збуну.

— Е, пардон, глете молим вас, то сам помео у нумери куће... Сигурно је то одма друга кућа до те...

(наставиће се).

ЛОПОВ БЕЗ — СРЕЂЕ.

— С кога краја да почнем опет овај белај? Ма с кога, не ваља!... Окрену овако, окрену онако — несрећа, малер и — апса! Казао сам, да са оним „Домишљаном“ нећу више презати, па ме опет ђаво однео... Оно, да видиш, па он и није био овде крив, већ је била крива моја несрећна судбина. Није ми подвалио, Боже сачувај, сџм се у кљуеу ухватио. Слушај само. Једном с пролећа нађем се с њиме у „финансијском парку...“ Одали смо тако по парку и разговарали о свачему.

— Да одемо мало до железничке станице? предложи ми об.

— Па да одемо.

И кренусмо се полако на доле.

Железница још није била отишла. Имало је времена говото четврт сахата до поласка. Одамо најлак и разговарамо. Пред нама иде неки господин. Пребацио „иберцига“ преко руке, па хита железничкој станици. Мора да је путник, мислим, или ће кога да испрати... На један мах, „Домишљан“ ме шчепа за руку и рече ми:

— Гледај...

— Шта, рекох ја...

— Зар не видиш оне хартије, што испадосе онеме господину из „иберцига“?

— Видим...

— Полако, док не измакне. Можда су банке или менице. Свакако, биће ђара за — беђара...

Пођосмо мало лакше. Онај господин прилично испред нас измаче. Дођосмо до места, на коме су хартије лежале. „Домишљан“ их подиже.

— Брзо опет у парк. Тамо ћемо видети шта је. Ово су неке књижице... За тим стрпа све то испод свог капута.

Одосмо у парк и седосмо на једну клупу у дну. „Домишљан“ поче разгледати хартије. И заиста, то беху две уложне књижице. Једна је гласила на „Врачарску Задругу“ од 200 динара, а друга опет на „Палилулску Задругу“ од 190 динара.

— Коју хоћеш, узми, рече ми „Домишљан“, па одмах да наплатимо.

Мене заголица мој стари ђаво.

— Па, брате, право је да ти узмеш већу. Ти си први ово и угледао...

— Мени је право.

— Дај ми ону од 190 динара.

И тако ја узех ту од 190 динара, а он ону од 200. Пођемо сваки на своју страну, да предигнемо уложени новац... Никшић се упуту горе у врачарску задругу, а ја поред „Лондона“ опет у палилулску, да узмем новац. Уговорисмо, да се нађемо код „доброг јутра“, тачно у подне... Таман ја код кафане „три листа дувана“ а пред-а-ме испадне Јоца Сакошанин.

— Охо, Микице, где се журиш тако?

— Имам нека посла...

— Посла? Којешта! Ти и — пос'о! Него знаш шта је. Знам да си шворц, а ја имам неку мангуру. Хајде да једемо ђевапчића?

— Не могу... жури се... увијам ја, ал то ми није могло. Јоца ме на силу одвуче у једну ђевапциницу... Ту смо се добро прочастили... Ал' смо се, боме прилично и задржали.

Кад сам се од Јоце растао, било је прошло једанајест сати. Опучим поред ограда старог гробља, па право у палилулску задругу. Још није доцкан... Уђем унутра па се јавим благајнику.

— Молим, да ми по овој књижици издате-новац, треба ми.

Благајник узме књижицу и поче је разгледати. За тим уђе у другу собу. Остао сам сџм пред благајном Мислио сам, оде човек да разведе издатак по књигама, — па сам мирно чекао. Он се нешто мало дуже задржа. Ја просто центим од нестрпљења. У неко доба, ето ти благајника са књижицом.

— Сад ћу ти издати новац, само док се нађе ова партија по књигама, рече он мирно, да нисам могао ни у шта посумњати.

Стојим ја тако и чекам, док на један пут уђе један — жандарм.

— Терај овога у полицију, викну благајник. Хтео је по туђој књижици да предигне новац. Пре једног сата, јавио нам је сопственик ове књижице, да су му два удела украђена. О томе је извештена и врачарска задруга, јер и тамо по једној има уложених новаца!

Дакле, пре једног сата, јавио је сопственик за ове своје књижице, мислим ја, а проклети Јоца задржа ме читава два сахата. Никшић је, нема сумње, здипио оних 200 динара. Право и има. Он гледа свој посао, а не као ја, свуда би свој нос забод. И тако ти мене отераше у полицију. Не треба да ти причам, да сам одлежао 15—20 дана за овој свој белај... Ето, видиш, како ти ја страдам на свакоме кораку. Лепо ми човек нуди ону из врачарске задруге, а ја, „поштен“, хоћу ону мању. Да сам ону, богдице, узео, не би натрапао на Сакошанина, па

би ни овако грдно прошао. Ал' шта ћу, кад ми је таква судбина. И за то, данас, кад год чујем да цигани певају ону песму: „да се јадан за зелен бор ухватим, и он би се зелен осушно“ ја просто бацам паре кад имам. То је моја најмилија песма, јер је спевана баш по — мени. Тако ми Бога, ја мислим да нема несрећнијег човека под небом, него што сам ја! Чујем, да је старац оног апелационог судије, прочитао ону грдну књижурицу коју већ 8 година чита, ал' бели, да он почне читати моје „житије“ требао би да живи још педесет година, па тек ако би дошао до — половине!

ПОТ Е Р А.

Недељко С. Јовановић, из Губеревца, среза лесковачког двадесето-годишњи робијаш, побегао је 6. ов. мес. из нишког казненог завода, приликом кад је био на раду у расаднику. Собом је однео пушку и муницију чуварева. Недељко је стар 28 година. Стаса средњег, косе црне, чела обичног, обрва црних, очију плавих; носав, лица бледог, слабуњавог, погледа подмуклог. Однео је на себи робијашки црни гуњ и беле чакшире. Недељко је врло опасан разбојник. Осуђен је на 20 година робије у тешком окову и 5 год. полиц. надзора за два извршена разбојништва. Он је једном већ побегао из полиц. притвора и оглашен је био за хајдука. Наређује се потера за овим зликовцем да се *ухвати или убије*. Ухваћеног треба под јаком стражом спровести Управи нишког казненог завода с позивом на Бр. 837., или Управи града Београда на Бр. 8256.

Милош Марковић, из Малог Пожаревца, стар 25 година, раста средњег, смеђ, бркова и браде мале, смеђе; дежмекаст; од одела има на себи: тесне чакшире и копоран од сукна; на глави црну шубару; на ногама опанке и шарене чарапе;

Милан Лукић, из Малог Пожаревца, стар 29 год., раста средњег; бркова средњих, црних; у гаћама и кошуљи; на глави црну шубару; на ногама чарапе и опанке; и

Миленко Аврамовић, из Тулжа среза колубарског; стар 26 год.; смеђ, хорав, висок, сув; у гаћама и кошуљи, у гуњу од старог сукна; на ногама чарапе и опанке; од гвожђа по ногама рањав; — побегли су 31. пр. м. испред спроводника, на путу између Гроцке и Београда. Окривљени су и притворени били код среза грочанског због више опасних крађа. Они су отели од спроводника пушку нибодијева система и дугачак револвер црних корица. Наређује се живо тражење. Пронађене треба спровести начелнику среза грочанског с позивом на Бр. 4654. или Управи града Београда с позивом на Бр. 7862.

Станко Арсенијевић, родом из Старе Србије, поданик турски, стар 35 година, по занимању касанин и калдрмџија; и **Сима Ђорђевић**, надничар — дунђерин, родом из Тетова у Турској, живи у Србији од пре 20 година, не жељен, — пре две и по године извршили су разбојништво и повреду тела Живци ж. Цветка Ђорђевића, тежака из села Бањице и побегли. Начелник среза врачарског актом од 28. марта тек. год. № 10.001. моли све полициске власти, да Станка и Симу потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Они се могу спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 7806.

Гил Франи, кројачки калфа, побегао је 29. пр. мес. од свог газде Бранка Николића, кројача из Шапца, и однео му у стварима до 200 динара и 150 динара у новцу. Гил је Немац по народности, родом из Аустро-Угарске; има 21 годину раста је средњег, очију зелених, у лицу блед, малих наусница жутих. Од одела има на себи зимски дугачак капут од ластика; црни мекани шешир; сако капут на два реда или од црног шевијота жакет „анцуг“; на ногама ципеле. Наређује се тра-

жење. Нађеног треба спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 8133. или начелству округа подринског с позивом на Бр. 5368.

Алекса Чолић, столар из Власотинаца, који је по делу опасне крађе био у притвору судском у Лесковцу, побегао је из затвора 6. ов. м. у вече. Алекса је раста средњег, пун, лица округла, прномањаст; од одела имао је на себи: жути капут и панталоне, шубару и опанке. Наређује се потера. Нађеног стражарно спровести дотичном суду с позивом на Бр. 4330., или Управи града Београда на Бр. 8255.

Јеврем — Јевта Ристић, надничар, родом из Босне, пресудом ђуприског првостепеног суда осуђен је на тридесет дана затвора због крађе и злоставе. Начелство округа моравског не зна гди се Јевта сада налази, па за то моли све полициске власти, да Јевту потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу с позивом на Бр. 2721. или Управи града Београда с позивом на Бр. 7254.

Катарина Грујић — Чушић, удова, решењем кварта самалског стављена је под кривичну истрагу и у притвор због тешке, телесне повреде, коју је нанела Петру Цветковићу, столару оvd. Катарина има 60 год.; омалена је; сувоњава; прномањаста. Не зна се, где се сада Катарина налази, па за то Управа града Београда моли све полициске власти, да Катарину потраже и у случају проналаска њој стражарно спроведу с позивом на Бр. 7438.

Милан К. Димитријевић, војник II. чете III. гардиског батаљона, побегао је из команде 17. марта тек. год. Милан је висок 175 сантиметара; лица дугуљастог; косе смеђе; бркова жутих; очију зелених. Наређује се тражење. Пронађеног треба спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 7266.

Т Р А Ж И С Е.

Рада Петровићева, девојка, 20. марта тек. год. побегла је од свог стрица Милана Радовића, из Крагујевца. Она има 17 година; средњег је стаса; смеђе косе; округлог, пуног лица; плавих очију; носу мало уковрчена. Наређује се тражење. Пронађену треба спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 7353.

У селу Брестовику, срезу грочанском, нађен је на путу неки човек, који је напрасно умро. Полицијским увиђајем и лекарском секцијом нађено је: да је непознати умро од запалења плућа; да је стар 50 година, средње величине танак, сув, прномањаст, косе црне, бркова риђих повеликих. Од одела има на себи капут и панталоне сигаве материје, поцепано и искрпљено; на глави црну стару шубару; на ногама старе поцепане опанке са обојцима од цакова. Не зна се ни ко је, ни одакле је; а изгледа да је какав Србин из Аустро-Угарске. Овим се путем тражи фамилија овог непознатог умрлог лица.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Из овог броја изостао је Никола Милојевић. О њему имамо да донесемо још много ствари које ће интересовати наше читаоце. Али, како нас многи читаоци питају шта је са Николом и гди се налази, ми их овим путем извештавамо: Никола је за последњу извршену превару издржао у Пироту двомесечни затвор и отуда је 7. о. м. спроведен Управи града Београда. Одавде је 8. првом лађом протеран у Земун, дакле у Аустро-Угарску, одакле је и дошао. На повратак Николин из прогонства, треба строго пажњу обраћати.

Из прошлог броја изостале су многе ствари, као: Упуства за иследнике, Формуле, Извештај г. Д-р Суботића и др. Тако смо учинили, да ускршњи број, кога смо наменили широј публици, буде за себе целина и да има што више забавне садржине.

Управницима пошта. Уредништво је решило: да се да бесплатно „Полицијски Гласник“ свима оним Управницима пошта из унутрашњости Србије, код којих има најмање пет претплатника. Према томе, дотична господа управници, код којих већ има горњи број претплатника, нека се обрате уредништву за лист.

Због ускршњих празника а и због чекања на израду клишета побеглог робијаша Недељка С. Јовановића, овај број излази у место суботе у недељу.